

VIII. TASHQI IQTISODIY ALOQALAR

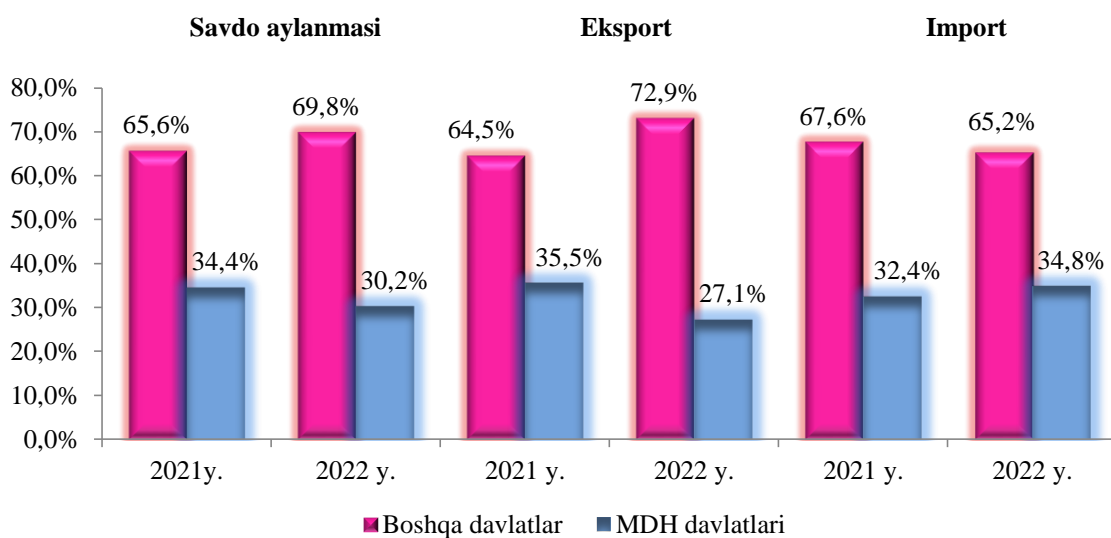
2022 yilning yanvar-dekabrida tashqi savdo aylanmasi 611,8 mln. AQSh dollarini tashkil etdi, shundan 365,3 mln. AQSh dollarini eksport operatsiyalari, 246,5 mln. AQSh dollarini - import operatsiyalari hissasiga to‘g‘ri keldi.

Tashqi savdo aylanmasining ijobiy saldosi 118,7 mln. AQSh dollarini tashkil qildi.

2022 yilning yanvar-dekabrida MDH va boshqa davlatlar kesimida Respublikaning tashqi savdo aylanmasi (mln. AQSh dollari)

	<i>yanvar-dekabr</i>		<i>2021 yilning yanvar-dekabriga nisbatan foiz hisobida</i>
	<i>2021 y.</i>	<i>2022 y.</i>	
Tashqi savdo aylanmasi	649,2	611,8	94,2
<i>shu jumladan:</i>			
MDH davlatlari	223,4	184,8	82,7
boshqa davlatlar	425,8	427,0	100,3
Eksport	416,2	365,3	87,8
<i>shu jumladan:</i>			
MDH davlatlari	147,9	99,1	67,0
boshqa davlatlar	268,3	266,2	99,2
Import	233,0	246,5	105,8
<i>shu jumladan:</i>			
MDH davlatlari	75,5	85,7	113,5
boshqa davlatlar	157,5	160,8	102,1

2022 yilning yanvar-dekabrida Respublika tashqi savdo aylanmasida MDH va boshqa davlatlarning ulushi (umumiy hajmga nisbatan foiz hisobida)

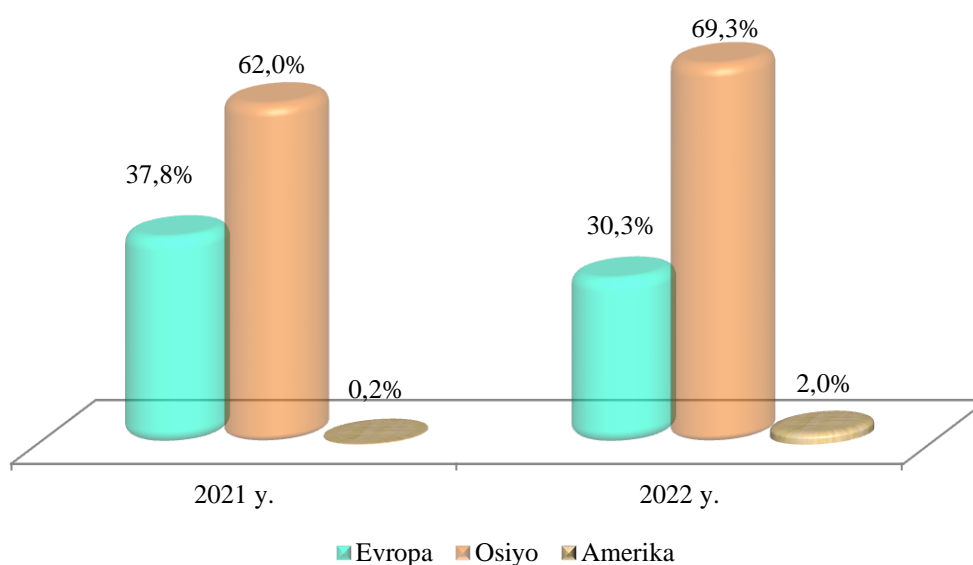
Yanvar-dekabr oylarida Qoraqalpog‘iston Respublikasi eksport-importi tarkibi

	Eksport va import operatsiyalari hajmi va ulushi				2021 yilga nisbatan foiz hisobida
	2021 yil		2022 yil		
	mln. AQSh doll.	jamidagi ulushi, %	mln. AQSh doll.	jamidagi ulushi, %	
Eksport tarkibi	416,2	100,0	365,3	100,0	87,8
paxta tolasi	11,9	2,9	-	-	-
oziq-ovqat mahsulotlari	47,5	11,4	40,0	10,9	84,2
kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar	284,3	68,3	261,0	71,5	91,8
qora va rangli metallar	-	-	0,2	0,1	-
energiya manbalari va neft mahsulotlari	1,2	0,3	2,3	0,6	195,3
mashina va uskunalar	6,6	1,6	0,9	0,3	14,2
xizmatlar	2,7	0,7	4,1	1,1	151,6
boshqalar	62,0	14,9	56,7	15,5	91,4

davomi

	<i>Eksport va import operatsiyalari hajmi va ulushi</i>				<i>2021 yilga nisbatan foiz hisobida</i>
	<i>2021 yil</i>		<i>2022 yil</i>		
	<i>mln. AQSh doll.</i>	<i>mln. AQSh doll.</i>	<i>mln. AQSh doll.</i>	<i>mln. AQSh doll.</i>	
Import tarkibi	233,0	100,0	246,5	100,0	105,8
oziq-ovqat mahsulotlari	29,7	12,8	28,7	11,6	96,6
kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar	29,8	12,8	31,3	12,7	105,2
energiya manbalari va neft mahsulotlari	16,8	7,2	21,6	8,8	128,6
qora va rangli metallar	2,6	1,1	3,2	1,3	123,2
mashina va uskunalar	101,0	43,3	92,1	37,4	91,2
xizmatlar	11,8	5,1	20,6	8,3	174,9
boshqalar	41,3	17,7	48,9	19,8	118,6

Tashqi savdo aylanmasining qit'alar bo'yicha tarkibi
(umumiy hajmga nisbatan foiz hisobida)

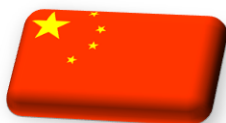
QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASINING YUQORI ULUSHGA EGA BO‘LGAN DAVLATLAR

(2022- yil yanvar-dekabr oylari, mln. AQSh dollari)

Turkiya

TSA – 105,7
Eksport - 98,0
Import - 7,7

Xitoy Xalq
Respublikasi

TSA - 175,8
Eksport - 96,9
Import - 78,9

Rossiya
Federatsiyasi

TSA – 110,5
Eksport – 54,9
Import - 55,6

Latviya

TSA – 38,3
Eksport - 36,5
Import - 1,8

Qozog‘iston

TSA - 53,2
Eksport - 32,8
Import - 20,4

Koreya
Respublikasi

TSA - 40,5
Eksport - 9,7
Import - 30,8

Afg‘oniston

TSA - 4,4
Eksport - 4,4
Import - 0,0

Ukraina

TSA - 2,1
Eksport - 2,0
Import - 0,1

Tojikiston

TSA - 3,5
Eksport - 3,5
Import - 0,0

Qirg‘iziston

TSA - 7,7
Eksport - 3,9
Import - 3,8

Qoraqalpog‘iston Respublikasi, jahonning 64 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Turkiyada (17,3 %), Xitoy Xalq Respublikasida (28,7 %), Rossiya Federatsiyasida (18,1 %), Latviyada (6,3 %), Qozog‘istonda (8,7 %), Afg‘onistonda (0,7 %) va Koreya Respublikasida (6,6 %) qayd etilgan.

Iqtisodiyotning real sektori tarmoqlari va korxonalarining barqaror va uzluksiz ishlashini ta‘minlash uchun respublikada zarur resurslar bazasi yaratilgan. Eksport tarkibida sezilarli o‘zgarishlarga import tovarlarning o‘rnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarish va sanoat ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish natijasida erishildi.

Shuningdek, qo‘shni davlatlar bilan o‘zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko‘rish mumkin.

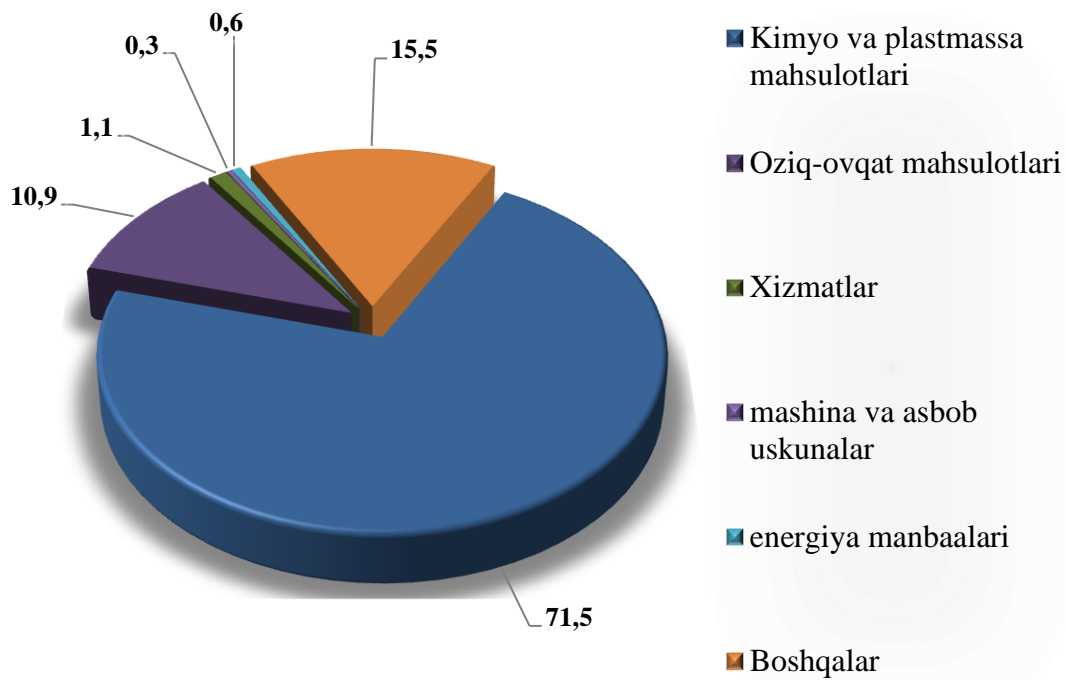
TSA da so‘nggi yillarda katta o‘zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so‘nggi uch yilda TSAda Qirg‘iziston, Afg‘oniston va Tojikiston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda. Boshqa davlatlar (qo‘shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Turkiya, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi va Latviya davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

**TO‘RTTA FAOL TASHQI SAVDO BALANSI KUZATILGAN
DAVLATLAR**
(yanvar-dekabr oylari, mln. AQSh dollari)

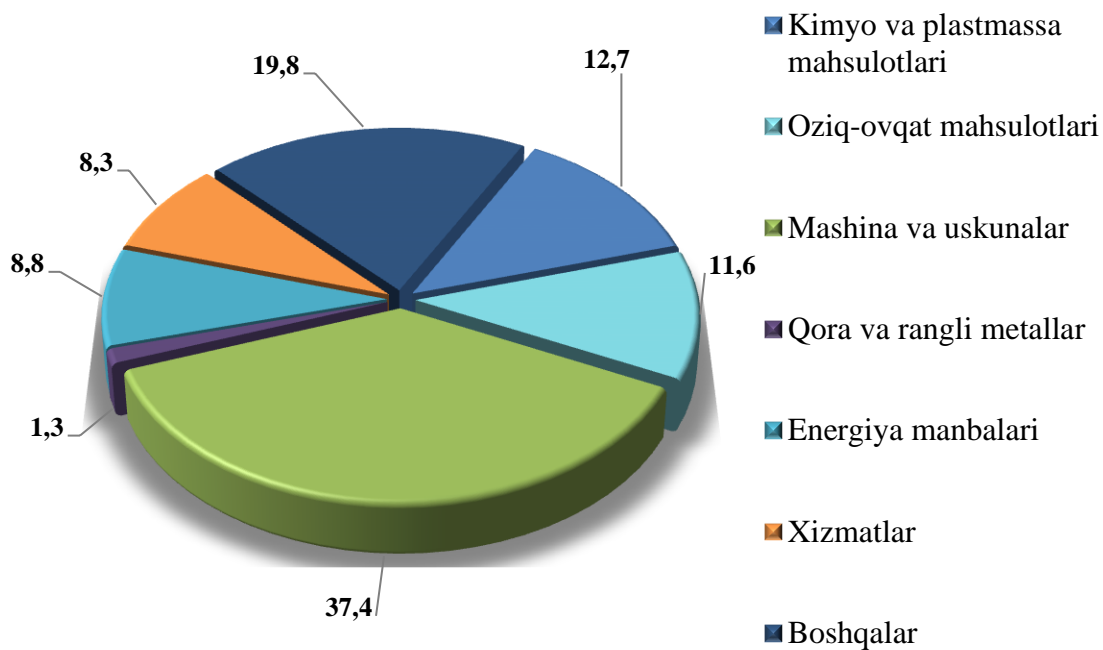

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo‘yicha 20 ta yirik hamkor davlatlar orasidan 12 ta davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Turkiya (105,7 mln. AQSh dollari), Xitoy Xalq Respublikasi (175,8 mln. AQSh dollari), Rossiya (110,5 mln. AQSh dollari) va Latviya (38,3 mln. AQSh dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 6 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

Tovar va xizmatlarning eksport tarkibi,
jamiga nisbatan foizda

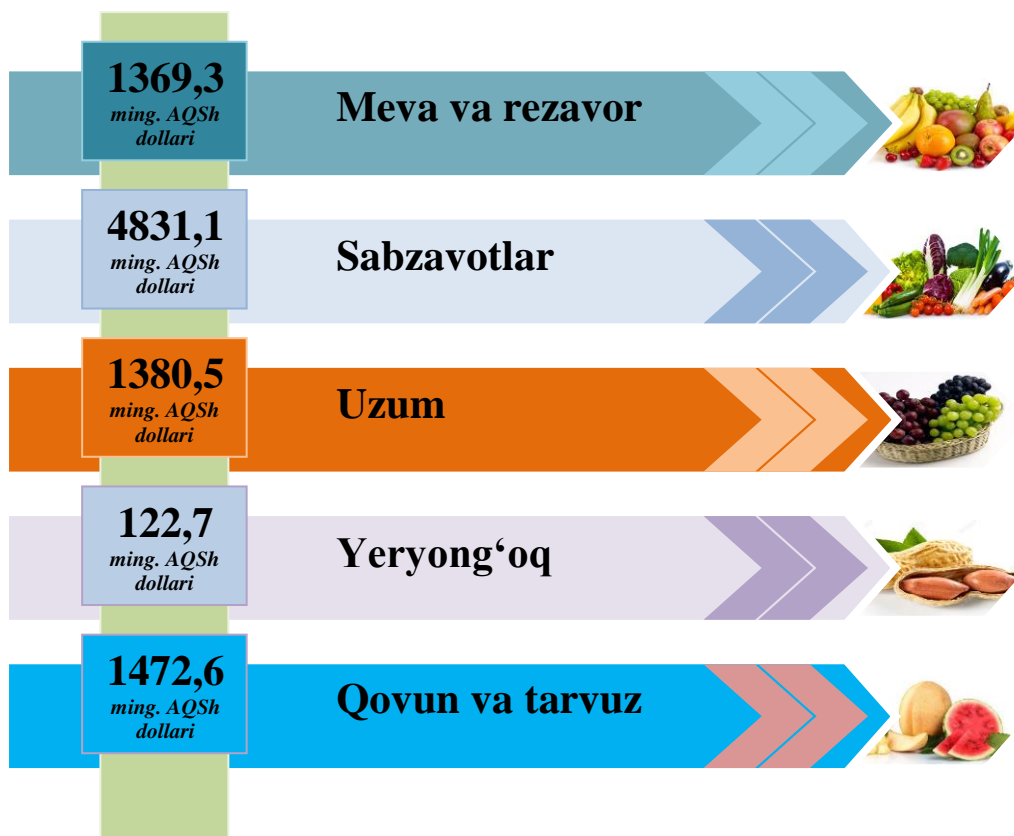

Tovar va xizmatlarning import tarkibi,
jamiga nisbatan foizda

2022 yilning yanvar-dekabr oylarida jami 26129,5 tonna meva-sabzavot mahsulotlari 9176,2 ming AQSh dollariga eksport qilindi (2021 yilning mos davriga nisbatan 116,8 % ni tashkil etdi).

Shuningdek, 1787,5 tonna meva va rezavorlar 1369,3 ming AQSh dollariga eksport qilingan bo‘lib, eksport hajmi 2021 yilning mos davriga nisbatan 632,6 tonnaga ko‘paygan.

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qozog‘iston (69,2 %), Rossiya Federatsiyasi (10,9 %) va Pakistan (12,2 %) davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

Bugungi kunda Qoraqalpog‘istonda meva-sabzavot mahsulotlarini ishlab chiqarish, qayta ishlash va eksport qilish sektorining salohiyati juda yuqori va bu qulay tabiiy-iqlim sharoitlari mavjudligi hamda mahalliy ishlab chiqaruvchilar tomonidan to‘plangan tajriba bilan ham bog‘liqligi bilan ifodalanadi. Shu munosabat bilan hukumat qishloq xo‘jaligi xomashyosini sanoat asosida qayta ishlashga va yetishtirilgan mahsulotni saqlash infratuzilmasini rivojlantirishga katta e‘tibor qaratmoqda.